

מאמר זה של מודרינו ורבינו שליט"א היינו מתוך מספר תשובות שהשיב לשואלים דבריו זו דלכה במסגרת בית ההוראה "בני תורה" בעירנו. תשואות חן לממיר שלייט"א על מסירותו להענות במהירות לשאלות השואלים בקהלת בני תורה בעירנו למען הנדלה תורה ודادرתה.

לק"י. ה' תמו ה/תשס"ז, ב' ש"ת.

המסורת צריכה להוציא ספר תורה אחר, שלא כבכיסון ע"ז. ברם לאחר העיון במקורי הרין נתרבר לנו שלא כן הוא, אלא ואדי דסטרה"י נינרו. גם מהר"ש בחושש בשושנת המלך שהוא קיצור השווית של מהרי"ץ, לא הרוגש בסתרה זו, שכן הביא בHALCHOT CRITIA ספר תורה ההיא דסימן ק"ס בסעיף ט"ז, והחיא דסימן ע"ז בסעיף ח"י, ולא העיר מידי. ובעל תורה הכם העלה רק ההייא דסימן ק"ס, ושתק לגמרא מההייא דסימן ע"ז, ז"ע. עכ"פ זכה וכיוון להלכה, וכבר ענן למייר לקמן:

ויש להקדים ולמעין מקופיא נראה מה שבתוכם בסימן ע"ז, הן דברי מהר"ץ עצמן, מדלא ציין מקור לדברי. ברם לא היא, אלא הן דברי הרב פרח שושן סימן ב' כייע"ש והביאו האחרונים. וכן מוכחה לחתובונו בדברי מהר"ץ בנוף ספר השווית, אם יפן כה וכיה אחר וקדם, יראה שחמשה סימנים בכואן אשר מכללים סימן זה (סימן ע"ז עד ע"ז) אינן תשובות לשואל בדבר הלכה, כמו שהוא בדרך כלל, אלא הן רשות העתקות מדברי הרב פרח שושן, ובמו שמצוין שם בהדריא. ואך בסייעו וזה הדמיון סימן ע"ז, לא פורש הדבר, והסביר להזען כרך בסימן וזה מה שבסוף סימן ע"ז לגביו עניין אחר, ומילא עניין זה של טעות בקריאת השביעי נמוך אחריו (ואם כן מן הראי היה מטעם זה לציין שם סימן ע"ז). אלא דרכה מהר"ץ להסבירו לבחובואר שם לעיל מינה, כיון דמייר בנוסאים דומים, ובעת שצין הסימנים בקריאת אשטמתהיה שבסימן ע"ז לא הזכיר מקרו הרין), ומה שהביא בסימן ק"ס מדברי הפמ"א סימן מג, הנה הוא ראש תיבות פרח מטה אהרון [ולא פנים מאירות]. אף שישנו ספר פנים מאירות, ברור שכונת מהר"ץ לרוח מטה אהרון כי רק שם חובא עניין זה במקומות לצ"ו. ואורות הרב פרח מטה אהרון, עיין להחיד"א בשם הנדלים מערכת גדוילים אותן אל"ף ע' קל"א, ובמערכת ספרים אחרות הפ"א ע' קל". וגם שם ארבעה סימנים שמכללים סימן ק"ס (סימן קנ"ט עד כס"ב) אינם תשובות לשואל, אלא

העתק מדברי הרב פרח מטה אהרון הנזכר לעיל ביעו"ש: ומעתה נשעה ונולכה לכלוקט שוניים מתרותו של הרב פרח שושן. והנה שם אסף איש תחור בדברי האחרונים מערכת לקריאת מערכת, دائمא דסביר ראיין להוציא ספר תורה אחר בשקריא השביעי שלושה פוסקים ויסים בארכא אהרון. לעומתם איבא דסביר ישם בויה יש להוציא ספר תורה אחר ויבקר בסוף. ומכללים הביא שכן דעת הרב פרח מטה אהרון סימן מג. וסימן הרב פרח שושן כיון דפלוגנתה היא, למנתק מילתה מציעתא, דכשהתਊת הוא חסרון תיבא או קרע וכיוצא בויה או חסר ויתר שנזכרו בגמרא וקריא השביעי שלושה פוסקים, ציריך להוציא אחרת. אבל בחסר ויתר שאינו כי אם על פי המסורת, אין להוציא אחרת [והובאו דבריו בספר אמרת לייעקב דין נפל טעות בקריאת ספר תורה, ובכפ' החיים סימן קמ"ג ס"ק כ"ב]. ומחשתא ברור בלא ספק דברי הרב פרח שושן והרב פרח מטה אהרון אינם בעלי בנה אחת, דהלא חפר"ש הביא דברי הפמ"א ואיתו גופיה לא סביראליה בותהיה במכובאר. ומילא דמה שכתב מהר"ץ בסימן ע"ז (שם דברי הפ"ש) סותרים למה שהביא בסימן ק"ס (שם דברי הפמ"א). ומצינו כיוצא בויה בספרו בכמה מקומות שסתור מתשובה להתשובה:

ונגה מהר"ץ עצמו לא גילה דעתו, לא לבאן ולא לבאן, אלא שהעתיק דבריהם לモכרת בדורבו בכמה מקומות בכיווע, ובלא להביא ולברך דעת שאר פוסקים. ורוק בסימן כס"ב בעניין אחר, הוסיף דבריהם לחוק הוואת הפמ"א שהעתיק ע"ש. ובעיקר עניין זה כשבמאי דברי הפוסקים ושתק מלהעיר עליהם, עיין מה שכתובנו בס"ד בبارות יצחק הלבוט ציצית ס"ק יג סוף ד"ה ולענד"ג. ועיין עוד לOLUMN בSYMOK ד"ה אבל: עכ"פ המנהג אצלינו כאשר קיבלת מוקני הרבנן, הוא כדברי הפמ"א וסייעתו, דבכל מין טעות מוציאין ספר תורה אחר וברך בסוף, ואיפלו כשנמצא בפסק אהרון מפרש השבוע. ובדמי"ש נמי מסתימת מזו

לכבוד יידינו הנעלם, לו נאות תהילה, אלופינו ומידענו, יושב בשכת תחכמוני ובאהלה של תורה, וומו יתרה הרבנן חבירי בית ההוראה בני תורה עיר אלעד ת"ז ב"ז, ויהי נעם ה' עליהם.

א) אודות שאלחכם בעניין ספר תורה שנמצאה בו מועל קודם המפטיר, הנושא רחוב, ויש כאן שלושה נידונים הנוגעים זה זה. אי' שנמצאה הטעות בקריאת שביעי ב' בקריאת המפטיר, נ' קודם קריאת המפטיר וכליון שכבר הילכו בהם מושות, כאמור דרך קצחה לדעה מה יעשה הלכה למעשה לדין, כיצד הוא מנהגינו בק"ק תימן יע"א:

ושני הנדונים הראשונים, כבר העריכים בס"ד בשלוחן ערוך המקוצר הלבוט קריית התורה בשכת סימן ס' סעיף א' שמנחינו להוציא ספר תורה אחר אפילו כשמצא הטעות בפסק אהרון של פרשה, דהיינו בסוף מברך שביעי. ונום אם לא נודעה הטעות אלא בקריאת המפטיר הוא של שבת רגילה יש להוציא ספר תורה אחר. קל וחומר כשהמפטיר הוא חובת היום וכו' יוע"ש. ומדיק הלשון ("יש להוציא", ולא "מוחזאים") מוכן לטעין שהמנגן שכתבנו הוא רק לגביו סוף מברך שביעי. אבל לגביו המפטיר, אינה אלא הכרעתנו להלכה שיש להוציא ספר תורה אחר. וזאת לפי שאין בחייבותינו מהנ"ג יודע בדבר, כי זו מילתא דלא שכחאה היא שלא ירמושו בטעות בסקרא פסוקים שבדבר שאין מוציא, לא שיריך לומר המפטיר לקורות. וכן נודע בפסוקים שבדבר שאין מוציא, כי מילאה מורה בו מנהג. וממילא מה שיזא מהתוועתק בונה צדק על שוויות פועלות צדק חלק א' סימן ע"ז אות ג', שהמנגן הוא גם בקריאת המפטיר, צדק ר' וכל שבן בנדון השלishi שהאטם שואלים עליו עתה, שלא הוכרנוו בשלחן ערוך המקוצר כלל, לפי שהוא מילתא דטפי לא שכחיה. ואין ללמדך זה מזה, כי מפטיר קיל טפי, מאחר שהוא לא צור עלי מה שכביר קראו, ועדין לא התחילה בה:

הבדון הראשון, כבר עלה על שלוחן מלכים בפסק מהר"ץ חלק שני הלבוט קריית ספר תורה סעיף מי' דף ת"ד ב"ז, אם נמצא טעות אחר שקריא השביעי שלושה פסוקים, אם הטעות הוא בחסרון יתבה או בקרע וכדומה, ציריך להוציא ספר תורה אחר כדעת מרן [בסימן קמ"ג סעיף ד']. יב"ז]. ואם הטעות בחסר ויתר, אם הוא מדברים הכתובים בש"ס כגון בסכות תשבו וכיוצא בזה, שהוא מועთ מפורסם, נמי דינא הכל. ובחסיר יותר שאין כי אם על פי המסורת, כיון שקרה שלושה פסוקים, אין להוציא ספר תורה אהרת ולא יברך אהירה וכדעת מר"ז וריק"ש, והוא עצמו יפותיר בברבות ויאמר קדיש אחר ההפטרה ע"ב.

וישם בפסק מהר"ץ בהמשך אותו הסעיף כתוב אפילו נמצא מועת יומם שבת קדש בסוף הפרשה, ציריך להוציא ספר תורה אחר בפסק מהר"ץ ב' רב (פמ"א חלק א' סימן מג) ע"ב. וכתבנו שם בבארות יצחק ס"ק מ"ד נ' שהמיעין היטב ר' יאה כי דברי סעיף זה סותרים מריאא לסייעא, ויתברר בס"ד בHALCHOT שבת ע"כ. וכיון שמוסרתי לאחר זמן לבני הרב משה נריז להיטפל נם בפסק מהר"ץ הלוות שבת, כיועין בדרכינו שבתיחילת פסק מהר"ץ הלוות ראש השנה ויום הכיפורים ד"ה וכי, על בן עבירות לבאן מה שייעדרתי או לכתוב בבארות יצחק הלוות שבת, בביבור שדברי מהר"ץ ובכברעת הדין, בתוספת מעת נוק שנתחרש עכשו:

סעיף זה, לכיוןנו משמי מקומות מספק השווית של מהר"ץ פעולה צדיק תלך ראשון, שהדיבור המתחיל אם נמצא וכי הוא שם בסימן ע"ז, ור"ה אפיקו, בסימן ק"ס. ובמו שצינו במקורי הדינים שם בדף תק"א. והנה הרשיה'ה בהערותיו שם ליטמן ק"ט כתוב זה, עיין בתשובה לעיל סימן ע"ז, ושם נתברר הדין בפרקיו היטב עכ"ל. מבואר שהבן רשות התשובות אליו אין סותרות אחת לחברתא, אלא שבסימן ק"ס הוא בקייזר לא חילוקים ופרטים, ושבסימן ע"ז נתפרקשו פרטיו הדין. ע"ג דבסימן ק"ס כתוב נמצא טעות בסחתם, دمشמע דגש בחסר ויתר שאין אלא על פי

איך שיהיה, דעתינו העני נוטה לסבירת הפרי מגדים והndoוע בהירודה שנראים מצדדים בטעמים ונימוקם. ובפי שהחליטו נס בן השער אפרים והמשנה ברורה כמותם. אלא דפסחתי לי, נמי מאידך ניסא שאם מאיזו סיבה יוציא הציבור וויהלו על בוגוד להוציא ספר תורה אחר לצורך המפטיר, וממילא נס יברך, הן נמצאה הטעות לפני הקדריש דין לאחר הקדריש, הרשות בידיים וליתין בה. ואפילו לה "גנוחנים" שבמשנה ברורה, לא חישב שניי מהנהה, כי אין הכוונה רק שמוקלים באוטם מקומות שאין צורך בכח האין נוונא להוציא ואף דמליא יש בזה משום טורה ציבור וכבודם, מכל מקום אם ימלהו שפיר דמי בקדאמן. וכן שיק בזה נידון בכבוד שמיין, עני בתשובהנו שבעלות יצחק חילק נ' בעניין תרגום מעמד ד"ה על הצד, שאין זה אמרו אלא בקביעות הלכה מצד בכבוד ציבור מדינא דתלמודא. וכל שכן בשייש שם חתן, שהמנגן שהוא קורא את המפטיר וההפטרה. כי אם השבוי יקרא נס את ההפטירה במקום החתן, תהא עגמת נפש:

אבל מה שכתבו הם כשהשבייע קורא נס ההפטרה, שיאמר את הקדריש לאחר ברכות ההפטרה האחרוןות, נראה לענ"ד לדידין לא יאמר אז קדיש כלל. דיאנוו אויל שפר לישטתייחו בכ"י בא"י גוונא, כהמנן אברהム סימן רפ"ב ס"ק ט"ז וסייעו, שאני ההפטרה הפסק, וכמו שפסק המשנה ברורה שם ס"ק כ"ט. ברם אנחנו נΚתמין דכ"י דאיידח הקדריש ממקומו הקבוע, איידח. ולא חזרו לאמור, וכמו שכתבנו בס"ד בשוו"ת עולת יצחק חלק ב' סימן קל"ב לעניין קדיש של קראת ספר תורה אחרי ההפטרה בהחרית תשעה באב ייעש"ב, וממילא הוא הדין בנונן דירן, ומה שנזכר נס בכלל דברי מהרי"ץ בשוו"ת פועלות צדיק, שהבאו לעיל ד"ה הנזון, לומר קדיש אחר ההפטרה, אינה אלא דעת הרפה שושן, שלא העתקה להלכה ולמעשה אלא למוכרת וכמו שביארנו בס"ד לעיל ד"ה והנה. ולידידה גופיה לא סבירא לי, שהרי שם בתשעה באב, לא הזכיר מהרי"ץ בעין חיים לומר קדיש אחרי ההפטרה, כמו שעמדנו על זה בתשובה הנזכרת:

נמצאו למדריכים שם נמצאה טעות בוגמר כל הפרשה והרבכה האחרונה, קורם אמרות הקדריש, אין צדיק להוציא ספר תורה אחר בשבייל המפטיר, אלא השביעי הוא שימשיך לקרוא גם את החפטרה, וכמוון בברכותיה. ולא יאמר קדיש לפניה, ולידין אף לא לאחריה, רכיזן אידיחי אידיחי. וכמוון יגלו את הספר תורה קודם החפטרה, קריגל. והנהנים לומר או מה רב טובך וגנו, שלא חשייל פסוקים אלו הפסיק כמו שהוא הקדריש, וכמ"ש בס"ד בשלוחן עורך המקוצר סימן ס' סעיף י"ח, יאמרו אותו גם עתה). ואם לא נודעה המתווע עד אידיחי שאמר הקדריש, יזמיןו אחר שייעלה למפטיר קריגל, שיקרא בתורה תחילת שלשה פסוקים, אלא שלא יברך, כיון שהספר פסול, ואחריו בן יקרא החפטרה בברכותיה. ופשיטה לכוון עלמא שלא יחוור לומר שוב קדיש אחריה. ואם יש לקהל אייזו סיבת, שרצינום בכל זאת לטרווח ולהוציא ספר תורה אחר למפטיר שיקרא בו אחר בברכות, הרשות בידם ב"י שנמצאה המשות לפניו הקדריש, בין אחרי הקדריש:

בית הוראה "בני תורה"

**בביהכ"ס "מנון בני תורה" רח' ר' יוסי בן קיסמא 37 אלעד
בניסיונות המרא באתרא שליט"א
ומראנו ורבנן גאנז ערtha יהודית תימן שליט"א**

ליידיעת הציבור !

**בבית ההוראה פתוח גם בתקופה זו כל יום
בין השעות 20:30 – 19:30**

טלפון בית ההוראה: 9170849 – 03
ניתן להשיר שאלות בתיבת בית ההוראה
ניתן לעביר שאלות אל גDOI רבותינו
שליט"א

דרך בית ההוראה (בימי חוה"מ סוכות בית ההוראה סגור)

השלchan עורך שלא חילק, וכן העלה מדינשיה המאמר מרדכי סימן קמ"ג בסכך' דאפילו נמציא הטעות בסוף הסדר, שלא נשאר רק שנים או שלשה פסוקים, אפילו הבי ציריך להוציאו אחרית וכו' וכן עשו מעשה ייעוש' בז' וועל' החמדת ימים (ענני יש שבת פרק ז') אם נפלח שניאיה בספר תורה במשלים, יש להוציאו ספר תורה אחר כשר ולהשלים הפרשה בו אף שכבר קרא שלושה פסוקים, לבתני נתון נרויות בפרשה חס ושלום באשר לא תשלם בספר תורה כשר כמשפטה. וכן הנגנתה בקהל עדתי עב' וראיתי כמו כן בכפ' החיים סימן קמ"ג סס' ק' כ' שהביא מחלוקת אהרוןנים, ושהחיד' א' בברכי יוסף ולוד' אמרת העלה שכן המנתן בירושלים עיקור' מדורות שלפנינו להוציא ספר תורה בכל גוונא בכל מין טוות, ודלא בהכרעת הפר' ש'. וסויים בכפ' החיים שנון ראוי לנוהג בכל אחר ואחר, מאחר דליך באזה ספק ברכות אם יוציאו ספר תורה אחר כי אם משומם כבוד החזיבור, והជיבור ימחללו על כבודם כדי לצאת המזוזה בתקנה עב' וכן דעת וב' האחרונים הובאו דבריהם ביל' חלק ב' דף ק' ג'. נס לענ' ר' הצעיר לא נהירא מאוי דסבירא ליה להר' ש' דחסר ויתר שלל פי המסורת קיל', מטעם שכתחתי בס' ד' בבראות יצחק הלכות

קריאת ספר תורה ס' קמ"ל, ואדרבה סמכין על המסורת טפי ייעשו:
 ב) וכשנמצאה הטעות במפטיר דשבת, שהוא הנידון השני, ובנון של א' הרניישו בעיות מתחילה, או שנקרע הספר אחר שקראו שביעי וכוי' צא' בז', שהוא נזכר בדבריו מהר"ץ כל ועקר, עכ' פ' נס בו יש מחולקת בין הפסוקים האם ציריך להוציאו אחר, או סני בקריאת בפסול ולא יברך, כייעוין בבטי יוסף סימן ר' פ' ב' בשם הרשב"ץ, ותורי זהב שם סק"ז, ושאר אהרוןים. על כן נזכיר לענד' נס בזה להוציאו אחר ולברך ובזה יצאו' ידי חוכתם בלא ספק, וכן שפסקו המאמר מרדכי שם בסימן קמ"ג וכף החכים שם ריש ס' קמ"כ ב' וס' קמ"כ ב"ה אליבא דמרן, וכן בסימן ר' פ' ב' ס' קמ"ה ועיין עוד שם סימן ר' פ' סק"י. ועיין עוד בעניינים אלו של טעות בשביעי או במפטיר, בשוח'ת בית דין שלשלמה ס' מ' ט', ועקריה חד' ט' ועוד' / בראור ר' חי' וברח' זעיר באת' מהר' ב' ע"ב ואילך:

סימן ז' טענת ב-ט, ופחו' דוקן אוטס ש-קנין ע' ז' קב' נ' ז' .
ובאליה ווטה על הלובש סימן קמ"ג סק"ג כתוב נמי שאפיילו נמצאה
טעות באחרון או במפמייר, נהנין כן [להוציא אחרת] שלא כטורי זהב
ביורה דעה סימן רע"ט שמייקל באחרון משום דאיין גולין בעיצור וכו'
ע"כ. וכוכנותו על מנהג עירו פראג, כאשר יראה המיעין בגוף ספרו. ומכל
מקום הרוב שתליי זיתים בסימן קמ"ג סק"ח העלה דבריו כלשונם, עד
תיבות נהנין כן. והוסיף שכן דעת מגן אברהם באחרון יע"ש. ומה
שבומנו אין מנהג ירווע בזה, איינו הוכחה, רשותם במננו של השתילי
זיתים היה ירווע המנהג באיזה אופן. אבל מאידך אפשר ששם השתילי
זיתים על המיעין שיבין שאינו אלא מעתיק דברי הפסוק כלשונו, כמו
שמצינו דרכו במקומות אחרים, וכייעיון מ"ש בסיד עניין יצחק על שלוחן
ערוך המקוצר יותר דעה הלכות מלחת הבשר סימן קל"א אות ע"ז ד"ה
ונור איבר ששייה הדרין ביון אמת, בברב האמור:

ב) ומהשთא נבוא לשאלתא דירן שהוא הנידון הילישי, שהמשנה ברורה הקדים לפתח בו בראשונה וול' בסימן קמ"ז אמרע ס'ק כ"ג, נהוגנים של לא להוציא ספר תורה אחרת בשביל מפטיר, והיינו אם נמצא טעות אחר שכבר קראו כל הסדרא קודם קדיש, לא יוצא ספר תורה אחרת בשביל מפטיר, ומכלין בדיעבד על אותו שקרה אהרון שעולה נם בשביל מפטיר (ולא יקרא עוד הפums בתורה), כדיקימא לנו בסימן רפ"ב מפטיר עולה למניין שבעה. והקדיש יאמר לאחר ברכות החפתה ואחרונות. ואם לא נודע המתו עד לאחר שאמרו קדיש, יקרה למפטיר בספר תורה זו שלושה פסוקים בלבד ברכה, ולא יאמר קדיש עוד הפums לאחר החפתה ע"ב. ובתר הכי העלה הנידונים שנמציאו באמצע קריית שביעי ובאמצע המפטיר, שם מגן אברם והוד אהרון שפירט שמותיהם, ובלא להזכיר בהם מנגן. ובנדון זה שלפני המפטיר, ציין מקורו בשם "אחרוני" סתם, ולפי מה שהיחסתי מצאי שכראה כונתו לפרי מדדים כאן בסימן קמ"ג ונם לקמן סימן רפ"ג, וכן בשות' נודע כי יהודה תניניא סימן י"ג, ושעריו אפרים סימן י' סעיף י"ד, וגם הם לא הזכירו מנגן בזה. על כל פנים דבריהם דלא כתורי וזה סימן רפ"ב ס'ק ז' שהעה שצורך להוציא אחרת לקרא בה המפטיר בברכות ע"ש. ולא ידעתו למה השם השתייל ויתים דבריו זהב בזה, ולא חזקיה נשא זה כלל ועיקר. וכמו כן המאמר מרדכי וכף החיבים הנזכרים לעיל במדומה שלא הזכירנו נידון זה כלל בשום מקום, ויש מקום לדון האם עכ"פ מסתימת דבריהם ממשע שאין חילוק, והוא הדין בזה יש להוציא ספר תורה אחר.